

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Aleše Sabola v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, o přiznání osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 9. 2018, čj. 10.01-000823/18-004, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2019, čj. 5 A 209/2018-32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaná neurčila jiného advokáta k poskytnutí právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Žalovaná rozhodnutí odůvodnila tím, že žalobci již jednoho advokáta určila. Z § 18c odst. 2 zákona o advokacii plyne, že k téže právní službě lze žadateli určit advokáta jen jednou; ledaže dříve určený advokát odmítne žadateli poskytnout právní službu. V dané věci ze spisu nevyplynulo, že by advokát určený žalobci odmítl poskytnout právní službu.

[2] Rozhodnutí žalované napadl žalobce u Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) a v průběhu řízení požádal o osvobození od soudních poplatků. Městský soud jeho

žádost v záhlaví označeným usnesením zamítl. Uvedl, že žalobce sice doložil, že jeho majetkové poměry odůvodňují osvobození od soudních poplatků, ale žalobce institutu osvobození od soudních poplatků zneužívá. Městský soud eviduje stovky žalob podaných žalobcem, což by samo o sobě nebylo důvodem k zamítnutí žádosti. Podstatné ale je, jakým způsobem žalobce tyto spory vyvolává a co je jejich předmětem. Žalobce řízení vede sériově a stereotypně, vznáší stejné námitky, které vznášel již v dřívějších neúspěšných případech. Žalobce ve všech řízeních opakuje stále stejné argumenty, a odmítá tak respektovat dříve vydaná rozhodnutí soudů, které dané argumenty neshledaly opodstatněnými. Povaha projednávaného případu a znalost ostatních stěžovatelem vedených sporů svědčí o tom, že mu prioritně nejde o to, aby se dobral vyřešení sporné otázky, respektive aby mu byla soudem poskytnuta ochrana jeho práv. Jeho záměrem je vyvolání a vedení sporu jako takového, přičemž jeho podstata se s ohledem na množství procesních úkonů a jejich nejednoznačnost vytrácí. Za takové situace je spravedlivé po žalobci požadovat, aby soudní řízení vedl s vědomím existence nákladů řízení včetně soudního poplatku.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž předně namítl, že napadené usnesení je zjevně lživé, jelikož o osvobození od soudního poplatku nežádal.

[4] Podle stěžovatele nelze zneužít institutu osvobození od soudního poplatku, neboť právě žádost o osvobození lze zamítnout, pokud je žaloba zjevně neúspěšná, což si žalobce není povinen domýšlet.

[5] Stěžovatel dále tvrdí, že neakceptuje „*osočující úvahy*“ městského soudu, který je vůči němu skrytě zaujatý, jelikož se vůči němu stěžovatel soudně domáhá odškodnění jeho „*nesprávné soudní činnosti*“. Stěžovatel v žalobě věcně tvrdil, proč měla žalovaná původně určeného advokáta nahradit. Napadené usnesení je skrytě mstivé a nemůže být náhodou, že jej městský soud vydal v řízení vedeném s žalovanou. Stěžovatel disponuje rozsudky, kterými bylo zrušeno rozhodnutí městského soudu. Stěžovatel odkázal dále na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2019, čj. 5 As 251/2019-11, vydaný v jiné stěžovatelově věci, který obsahuje identické úvahy jako mnoho předchozích rozsudků, ale pomíjí jeho konkrétní žalobní tvrzení.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přípustná.

[8] Předně Nejvyšší správní soud uvádí, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského, resp. městského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení

pokračování

rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Napadené usnesení nepochybně právě takovým procesním rozhodnutím je, zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost tudíž Nejvyšší správní soud nepožadoval. Z citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak již bylo uvedeno výše. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem splněna být nemusí.

[9] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k meritornímu posouzení kasační stížnosti a přezkoumal napadené usnesení městského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel, přičemž neshledal vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou, dle které stěžovatel o osvobození od soudních poplatků vůbec nežádal. Toto tvrzení se nezakládá na pravdě, neboť z předloženého spisu městského soudu jednoznačně plyne, že stěžovatel poté, co byl vyzván k zaplacení soudního poplatku, poslal městskému soudu podání datované dnem 1. 3. 2019, v němž shrnuje své příjmy a výdaje a výslovně uvádí, že *„žádá o osvobození od poplatku za žalobu“*. Toto podání je označeno spisovou značkou, pod kterou bylo dané řízení vedeno u městského soudu. Ostatně sám stěžovatel v závěru kasační stížnosti tvrdí, že *„není podstatné, že žádost o osvobození podal až po výzvě soudu, poněvadž městský soud ví, že navrhovatel je velmi chudobný“*.

[12] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že smysl osvobození od soudních poplatků je především v tom, aby byla osobám, které nemají dostatek prostředků, zajištěna účinná soudní ochrana. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011-66, který se týkal právě stěžovatele (a na který také poukázal městský soud), nejedná se o institut, který má umožňovat chudým osobám bezplatně vést spory podle své libosti. Přestože je účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporů, které účastník vede.

[13] Městský soud v napadeném usnesení uvedl, že postup stěžovatele není v tomto řízení výjimečný. Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo rovněž usnesení městského soudu ze dne 19. 6. 2019, čj. 5 A 83/2018-17, z něž plyne, že z pěti žalob, které stěžovatel v průběhu roku 2019 podal k městskému soudu, se čtyři týkaly rozhodnutí žalované ve věci určení advokáta k poskytnutí právní služby. Dále je u městského soudu evidováno přes 480 řízení o správních žalobách podaných stěžovatelem, přičemž jejich součástí jsou i žádosti o osvobození od soudních poplatků. Přestože žalovaná žádostem stěžovatele o určení advokáta vždy vyhověla, stěžovatel nebyl s výsledkem či výkonem činnosti advokátů spokojen, proto žádal o určení advokáta jiného. Pro nespokojenost s poskytováním právních služeb již určených advokátů přitom nejsou

dány žádné racionální důvody. Současně i z úřední činnosti Nejvyššího správního soudu, který eviduje více než 1 400 věcí týkajících se stěžovatele, vyplývá, že jeho postup se v jiných řízeních neustále opakuje a stěžovatel uvádí zcela shodné či obdobné argumenty. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede velké množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamena, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem podávaných žádostí spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 13. 3. 2019, čj. 6 As 35/2019-12, ze dne 12. 9. 2018, čj. 1 As 231/2018-17, či ze dne 29. 5. 2015, čj. 4 As 104/2015-12). Nejvyšší správní soud rovněž v posledních letech rozhodoval o několika obdobných sporech mezi stěžovatelem a žalovanou, přičemž ve všech případech byl stěžovatel se svými kasačními stížnostmi neúspěšný (srov. shora již citovaný rozsudek sp. zn. 5 As 251/2019, nebo rozsudky ze dne 13. 3. 2019, čj. 6 As 35/2019-12, či ze dne 12. 9. 2018, čj. 1 As 231/2018-17).

[14] Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud shodně jako městský soud shledal, že podmínky pro osvobození od soudních poplatků v řízení před městským soudem nebyly splněny. S ohledem na počet sporů, které stěžovatel vede a které se týkají právě určení advokáta k poskytnutí právní pomoci, jakož i opakování totožných či obdobných argumentů v žádostech o osvobození od soudních poplatků má Nejvyšší správní soud shodně se svou předchozí judikaturou i v nyní projednávané věci zato, že stěžovatel svými podáními nesleduje ochranu svých veřejných subjektivních práv, resp. žádost o osvobození od soudních poplatků nesměruje k zajištění účinné soudní ochrany, nýbrž se snaží prostřednictvím opakovaného žádání o osvobození od soudních poplatků vést bezplatně spory podle své libosti.

[15] Nejvyšší správní soud závěrem k námitkám rekapitulovaným v odst. [5] tohoto rozsudku pouze uvádí, že se jedná o námitky nepodložené, případně zcela nerelevantní pro posouzení věci, tedy otázky osvobození od soudních poplatků.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud tedy shledal stěžovatelem uplatněné námitky nedůvodnými, a kasační stížnost proto dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[17] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšné žalované náklady v řízení nevznikly, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. ledna 2020

Milan Podhrázký
předseda senátu

pokračování

8 As 351/2019-22